

COMMISSIE ZORGVULDIG BESTUUR

CZB/V/KSO/2007/158

BETREFT: Secundair onderwijs: Organisatie van een schoolreis.

1. PROCEDURE

1.1 Ontvangst: 17.01.2007

1.2 Verzoeker

Ouder van een leerling.

1.3 CZB

Een mail werd ontvangen op het secretariaat van de Commissie zorgvuldig bestuur op 17 januari 2007.

Bij mail van 17 januari 2007 werd de verzoeker geïnformeerd over de zittingsdag.

Op 2 februari 2007 heeft de school een dossier ingediend.

2. STANDPUNTEN VRAGENDE PARTIJ

De dochter van verzoeker ontvangt een brief van de school betreffende een 'schoolreis' die zou doorgaan tijdens de krokusvakantie, namelijk van 19 tot en met 22 februari 2007.

De prijs van de reis: 220 EURO.

De enige informatie die daarbij wordt doorgegeven is (samengevat):

- * half pension
- * een 'Voorstel programma'

Wel de vermelding: 'De tijd dringt' Wie geïnteresseerd is moet voor 'vrijdag' (doelend op 19 januari!) maar alvast een voorschot betalen van 100 EURO.

Verzoeker heeft daarbij de volgende opmerkingen:

- * Nergens wordt duidelijk vermeld met welk vervoer de leerlingen naar Parijs zullen gaan.
- * Nergens wordt opgegeven in welke klasse van hotel de leerlingen zullen ondergebracht worden (aantal sterren, comfort), welke type kamers zij zullen krijgen (tweepersoonskamers, slaapzalen) of welke sanitaire voorzieningen er minimaal zijn.
- * Nergens wordt opgegeven of de kosten voor musea en dergelijke die in het 'voorstel programma' zijn opgenomen (vb musée d'Orsay, Bateaux Mouche,...) al dan niet inbegrepen zijn.
- * Er is nergens vermeld of er al dan niet een reisverzekering voorzien is.
- * Er is geen melding van eventuele annulatiekosten en of -voorwaarden.

- * Er is niet vermeld of een annulatieverzekering voorzien is.
- * Nergens wordt vermeld wie de organisator is van de reis (de school zelf of een reisorganisator).

Concrete vragen hierbij:

- * Dient de school de nodige maatregelen te nemen om een dergelijke schoolreis tijdig aan te kondigen?
- * Kan een school een dergelijk product aanbieden waarbij nauwelijks details worden opgegeven, zodat het onmogelijk is een inzicht te krijgen in de prijs/kwaliteit verhouding te bepalen.
- * We kunnen aannemen dat bij betaling van het voorschot een soort van contract ontstaat. In dit geval ontstaat er dus een eenzijdige verbintenis van de leerling/ouders zonder specifieke verbintenis vanwege de school/reisorganisator aangezien geen enkel detail betreffende de reis wordt opgegeven.
- * Kan het aanvaard worden dat voorschotten worden gevraagd voor reizen waarvan nauwelijks details bekend zijn?

3. ZITTING COMMISSIE

3.1 Datum en uur

5 februari 2007, 12u.45

3.2 Kamer

Kamer bevoegd voor secundair onderwijs, deeltijds kunstonderwijs, volwassenenonderwijs, centra voor leerlingenbegeleiding

3.3 Commissieleden

De Commissie is overeenkomstig artikel V. 22 van het Onderwijsdecreet XIII en artikel 1 tot en met en artikel 3 van het ministerieel besluit van 27.09.2002 betreffende de Commissie zorgvuldig bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Ernest Duys, voorzitter.

Walter Cools, Hilde Timmermans, Raf Verstegen, Etienne Becuwe.

3.4 Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

Geen.

4. ADVIES VAN DE COMMISSIE

4.1 Regelgeving

* Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind van 20 november 1989. Artikel 28 bepaalt dat de Lid-Statens het recht erkennen van het kind op onderwijs en teneinde dit recht geleidelijk en op basis van gelijke kansen te verwezenlijken, ervoor zorgen de ontwikkeling van het secundair onderwijs aan te moedigen voor ieder kind, beschikbaar te stellen en toegankelijk te maken en passende maatregelen te nemen zoals de invoering van gratis onderwijs en het bieden van financiële bijstand indien noodzakelijk.

* Grondwet. Artikel 24 bepaalt dat de toegang tot het onderwijs kosteloos is tot het einde van de leerplicht (basis- en secundair onderwijs).

* 13 juli 2001 - Decreet betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek

Art.V.13. In het door de Gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd voltijds secundair onderwijs en deeltijds beroepssecundair onderwijs kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd.

Na overleg binnen de schoolraad bepalen schoolbesturen de lijst van bijdragen die aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen kunnen worden gevraagd, evenals de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend. Deze regeling wordt schriftelijk aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen meegedeeld.

* 2 april 2004 - Decreet betreffende participatie op school

Art. 17. De schoolraad heeft ten behoeve van al het personeel, leerlingen en ouders een communicatie- en informatieplicht over de wijze waarop hij zijn bevoegdheden uitoefent.

* Omzendbrief SO 78 van 27 november 2001 betreffende het zorgvuldig bestuur in het secundair onderwijs.

* Omzendbrief GD/2004/03 van 13 juli 2004 inzake lokale participatieregeling in het basis- en secundair onderwijs.

* Omzendbrief SO/2004/06 van 5 mei 2004 betreffende de organisatie van extra-murosactiviteiten.

4.2 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging en met eenparigheid van stemmen de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

4.3 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is inzake de bijdrageregeling, rekening houdende met de aangehaalde feiten en de geldende regelgeving.

4.4 Advies

Internationale verdragen, de grondwet en de regelgeving secundair onderwijs voorzien dat er in het door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde secundair onderwijs geen direct of indirect inschrijvingsgeld kan worden gevraagd. Er kan een bijdrage gevraagd worden aan de ouders, mits de regeling gevolgd wordt inzake overleg en informatie.

In zijn arrest 28/92 van 2 april 1992 heeft het Arbitragehof de tweedeling binnen het leerplichtonderwijs aanvaard: enerzijds kosteloze toegang voor het leerplichtonderwijs waarbij rechtstreekse of onrechtstreekse schoolgelden geen beperking mogen vormen en anderzijds het vragen van een bijdrage voor didactisch materiaal en voor bepaalde activiteiten, zonder dat deze de kosten van noodzakelijke en geleverde goederen of prestaties mag overschrijden.

De conclusie is dat er in het secundair onderwijs geen absolute kosteloosheid bestaat, wel kosteloze toegang. Voor onderwijsactiviteiten (schoolreizen) mogen aan ouders en meerderjarige leerlingen bepaalde kosten worden doorgerekend. Het is evident dat het om effectieve, aantoonbare en verantwoorde kosten van goederen en diensten moet gaan die in evenwichtige verhouding staan tot de eigenheid en de doelgroep van het secundair onderwijs.

Uit contact met de betrokken school blijkt dat het om een reis gaat voor de leerlingen van 5de, 6de en 7de leerjaar en georganiseerd onder verantwoordelijkheid van het schoolbestuur.

De brief, ondertekend door de directie, was enkel een oproep tot de geïnteresseerden. Het was de bedoeling om achteraf door directie en leerkrachten uitgebreide informatie (tweede brief, avondprogramma) te bezorgen aan de ouders. Uiteindelijk werd beslist om de reis niet te organiseren.

Ter ondersteuning van de betrokken partijen wordt een overzicht gegeven van de reeds ingenomen standpunten van de Commissie zorgvuldig bestuur inzake schoolreizen.

Bijdrageregeling

De onderwijsregelgeving voorziet dat de omvang van de bijdrage ter sprake komt via overleg in het participatieproces. Ouders, personeel en school kunnen in de schoolraad bespreken of bepaalde schooluitgaven wenselijk zijn (schoolreizen) en of een bepaalde schoolbijdrage correct is (prijs schoolreizen). Het schoolbestuur dient daarna bij de inschrijving of in elk geval bij de start van het schooljaar alle ouders schriftelijk en duidelijk en precies op de hoogte te brengen van de verschillende soorten bijdragen. De ouders moeten voor de start van het schooljaar een overzicht hebben van de kosten voor het betrokken schooljaar, o.a. van de schoolreizen.

De Commissie zorgvuldig bestuur vraagt het schoolbestuur (directie) samen met de ouders (schoolraad) jaarlijks op kritische wijze de aangerekende kosten te evalueren. Het moet de bedoeling zijn om het leren en opvoeden zo weinig mogelijk financieel te belasten met dure activiteiten.

De Commissie zorgvuldig bestuur bevestigt dat het behoort tot de autonomie van de lokale onderwijsgemeenschap om afspraken te maken over modaliteiten bij het innen van de ouderbijdrage. Het is de bedoeling dat er over een eventueel voorschot voor een bijdrage voor, bijvoorbeeld schoolreizen, met de ouders duidelijk wordt gecommuniceerd. Het doel en de besteding van het gevraagde bedrag moeten voldoende omschreven worden.

Organisatie van extra-murosactiviteiten

De Commissie zorgvuldig bestuur wijst op de omzendbrief SO/2004/06 van 5 mei 2004.

De omzendbrief stelt dat in principe alle leerlingen van de doelgroep aan de extra-murosactiviteit, schoolreis deelnemen. Volgens dezelfde brief is het toegelaten dat leerlingen niet participeren indien het een meerdaagse activiteit betreft, en voor zover het schoolreglement de deelname niet verplicht heeft gesteld, en mits de ouders/meerderjarige leerling de instelling vooraf en op gemotiveerde wijze in kennis stellen van de niet-deelname. Op schooldagen worden de niet-deelnemende leerlingen op een pedagogisch verantwoorde manier binnen de instelling opgevangen, met activiteiten die bij de extramurale activiteit aansluiten. Het schoolreglement zal informatie over het schoolbeleid inzake extramurale activiteiten bevatten, ongeacht het tijdstip van de organisatie. Eventuele kosten voor deze activiteiten die aan ouders worden doorgerekend, zullen voorkomen op de bijdragelijst die vóór het begin van het schooljaar wordt opgesteld. De instelling zal ook naar best vermogen initiatieven nemen die financiële belemmeringen vermijden.

Het participatiedecreet van 2 april 2004 bepaalt dat de inrichtende macht verplicht overleg moet plegen met de schoolraad in een gezamenlijke vergadering over de "jaarplanning" van extramurale activiteiten.

Inhoud schoolreizen

Naar verhouding van de bijdrage van de ouders dient er een kwaliteitsvol aanbod te zijn van de schooreis. Verder is het zo dat de school geen bijdrage kan vragen die zodanig hoog is dat er een kans is op een indirect inschrijvingsgeld of een verkoop met duidelijke winstdoeleinden. Dit is zeker het geval als de bijdrage geldt voor schoolreizen die aansluiten op het leer- en opvoedingsprogramma.

Brussel, 5 februari 2007

Willy Van Belleghem
Secretaris

Ernest Duys
Voorzitter